

Pozornica Robija K.

Redateljica Marina Pejnović imala je dovoljno i građanske odvažnosti i estetskog nerva da uđe pod kožu Ivančićevog iskošenog humora i da preko Robija K. i naoko infantilne zezancije pokaže svu tragičnu stvarnost hrvatskog društva

KOLUMNA VIKTORA IVANČIĆA 'Bilježnica Robija K.', koja bez prekida izlazi već 35 godina, u Nedjeljnoj Dalmaciji, Feral Tribuneu, na beogradskom Pešcaniku i drugdje, nezaobilazno je štivo za sve one koji su s nešto manje modrica na duši željeli preživjeti i naše musave prostore i turobna vremena. Naime, 'Bilježnica Robija K.' lucidna je društvena i politička analiza okrenuta na glavu, jer jedino Robi K., dječak koji u svim sistemima, od 'nenarodnog režima' do 'mlade demokracije', ima devet godina, posjeduje tu količinu hrabrosti i zdrave pameti da može bez

dlake na jeziku govoriti o ludnici u kojoj živimo. Paradoksalno je da su u Viktorovim kolumnama dječak i vrijeme nepromjenjive kategorije: na Balkanu se uvijek istim gadostima neka uvijek ista, nevinna i nekontaminirana duša iznova čudi. Tako je Ivančićev Robi K. brat blizanac KAFKINOG Jozefa K. i također pati pod bulumentom birokrata, karijerista i opasnih tipova svih vrsta, ali za razliku od Kafkinog junaka, on ne dopušta da ga samelju glupost i brutalnost svijeta, nego je nekako baš odlučio da se tom svijetu popiša na glavu.

Uz Viktora Ivančića, i ostali prvoborci Ferala, BORIS DEŽULović, PREDRAG LU-

CIĆ, ČIĆO SENJANOVIĆ ('Dorin dnevnik') i drugi, imali su svoje zamišljene junake ili busije iz kojih su, uz grohotan i otrovan smijeh, šamarali sav naš čemer, gluposti i jad. Njihovi su tekstovi do danas štivo od prvorazrednog nacionalnog značaja, iako nacija, takva kakva jest, često puta svoje lice u njima nije voljela vidjeti. Zanimljivo je da je i u onom 'groznom' sistemu i u ovoj 'zori slobode', koja je dočekana s tolikim urlanjem, potpuno jednak broj krivičnih prijava za tekstove koje su pisali Ivančić i njegovi prijatelji. S obzirom na to da Viktor i društvo jesu neka vrsta veličanstvenih luđaka u letećim mašinama i da oni jesu samo naša grupa Montyja Pythona, neprestano je postojala prirodna potreba da se pojave i u kakvom šašavom filmu, u političkoj TV burleski ili u izluđujuće grotesknoj kazališnoj predstavi. Film o Feralu je snimljen, doduše dokumentarni, u trajanju od tri sata i u produkciji sarajevske televizije, Putujući teatar Hasije Borić izveo je prije desetak godina 'Feral Tribune cabaret', a dvojac Dežulović-Lucić više je godina, od Vardara do Triglava, izvodio svoj politički *stand-up* pod nazivom koji je varirao: Melodije borbe i pretvorbe, uma i Neuma, sela i Brisela, Koke i Kolinde, i tako redom, uz eksplozije lucidne ironije, gdje god da su se pojavili. Kolumne 'Bilježnica Robija K.' nedavno su objavljene u pet knjiga i doživjele su i drugo izdanje, a tri izdavača, usput rečeno, predstavljaju otprilike nemoguću kombinaciju baš u stilu Viktora Ivančića: beogradska slobodomisleća Fabrika knjiga, zagrebačko Srpsko narodno vijeće i riječki Ex Libris, specijaliziran za naslove teološke provenijencije.

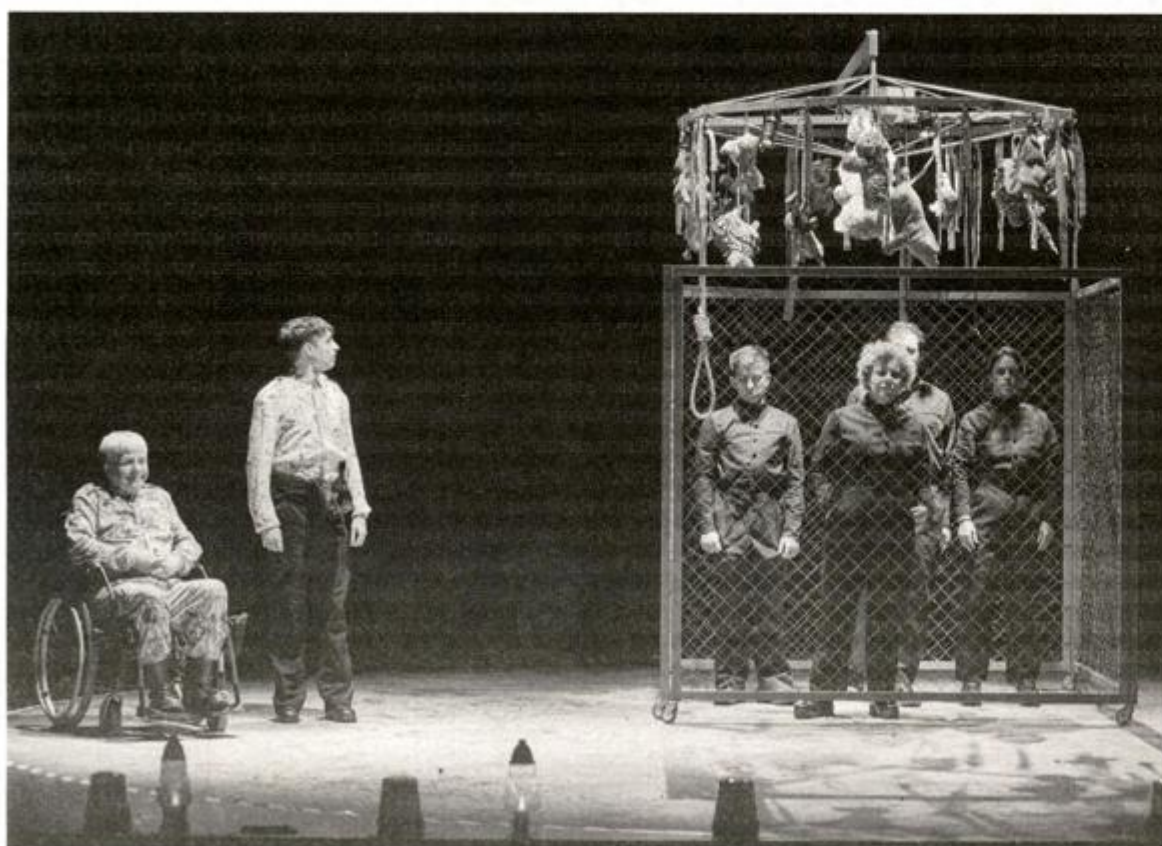
Viktorovim kolumnama više se godina bavila redateljica MARINA PEJNOVIĆ, a teatar koji bi bio prirodni saveznik za ovu vrstu subverzivnog djelovanja – Satiričko kazalište Kerempuh u Zagrebu – posljednjih se godina okrenuo žesćem humoru i aktualnijim temama. Konačno, došao je red da i Robi K. doživi svoje pojavljivanje na pozornici. Premijera je odigrana 22. prosinca, na bivši Dan JNA, armije koju je Ivančić znao oplesti u ona vremena kada se to nitko nije usuđivao, i u noći pred aktualne predsjedničke izbore u Hrvatskoj, čiji su glavni akteri Viktorove stalne mušterije novijih godina. Pitanje pred premijeru glasilo je: Hoće li 'Bilježnica Robija K.' biti samo serija škakljivih scenskih skečeva s figom u džepu ili će putem crnog humora to biti rovovska borba s najtežim oblicima patologije hrvatske stvarnosti?

Redateljica je pred premijeru bila jasna: 'Sada je samo pitanje jesu li ljudi spremni na stav da je sve ovo uzalud i da bismo trebali napraviti neku Drugu Republiku kao Francuzi. Iskreno mislim da nade za nas nema. Moramo ispočetka posložiti stvari kako treba'

Srećom, mlada redateljica Marina Pejnović, koja je bila otprilike tri godine stara kada su završeni naši posljednji ratovi, imala je dovoljno i građanske odvažnosti i estetskog nerva da uđe pod kožu Viktorovog iskošenog humora i da preko te naoko infantilne zezancije pokaže svu tragičnu stvarnost hrvatskog društva.

Po formi i sadržaju, 'Bilježnica Robija K.' je politički kabaret, ali to nije laka komedija, nego je to 'ironija iznutra' u kojoj tvrda stvarnost vrišti sa svim svojim nebuloznim i idiotskim pojavnostima. Tako ono što nam se kraj zdravih očiju u toj stvarnosti čini nemogućim u svojoj nepojmljivoj gluposti, ipak je moguće i na taj način to postaje tragično smiješno. Bez obzira na to radi li se o pranju mozga u školi, crno-bijeloj interpretaciji posljednjeg rata, domoljubnoj mitomaniji, vjerskom odgoju, porodičnim predrasudama, iluzijama o nacionalnom prosperitetu, dok je pola domovine pobjeglo u inozemstvo, predstava 'Bilježnica Robija K.' cijelo nas vrijeme drži prilijepljene uz sjedala, trljajući nam neprestano nos tom ružnom stvarnošću. Predstava se igra u brzom ritmu, uz muzičku pratnju nalik nekom bijesnom punku, a publika se osjeća kao u ringu dok oštri parodijski udarci pljušte sa svih strana. Humor služi samo tome da publici na momente bude lakše ili da je se konačno nokautira. U tom smislu je redateljica Marina Pejnović pred premijeru bila vrlo jasna: 'Sada je samo pitanje jesu li ljudi spremni na stav da je sve ovo uzalud i da bismo trebali napraviti neku Drugu Republiku kao Francuzi. Iskreno mislim da nade za nas nema. Moramo ispočetka posložiti stvari kako treba.'

Kerempuhov odličan glumački ansambl, koji su činili JOSIP BRAKUS, Željko KÖNIGSKNECHT, LINDA BEGONJA, FILIP DETELIĆ, ANA MARAS HARMANDER i MATIJA Šakotinja, djelovao je u ovoj predstavi otprilike kao uigrani tim istjerivača duhova ili ekipa specijalnih egzorcista za rad na terenu u hrvatskim prilikama, da bi na brutalno iscjeliteljski način pokazao publici kako stvari zaista stoje. Ono što predstava 'Bilježnica Robija K.' također pokazuje i što je važno istaknuti jest to da bez obzira na depresiju i sumračnu stvarnost u kojoj živimo, ipak postoji, na tragu Ivančića i feralovaca, neki mladi naraštaj koji je u stanju kritički i odgovorno sagledati svijet oko sebe. ■

Uigrani tim istjerivača duhova – Kerempuhov glumački ansambl (Foto: Pavel Posavec)